

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

9. siječnja 2007.(*)

„Sloboda poslovnog nastana – Članak 43. UEZ-a – Direktiva 73/148/EEZ –
Državljanin jedne države članice s poslovnim nastanom u drugoj državi članici –
Pravo boravka roditelja bračnog druga, pri čemu su bračni drug i roditelj državljani
treće zemlje – Zahtjev da roditelj zakonito boravi u državi članici kada se pridružuje
svojoj obitelji u državi članici poslovnog nastana – Dokaz kojim se potvrđuje da je
roditelj uzdržavanik”

U predmetu C-1/05,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 234. UEZ-a, koji je uputio
Utlänningsnämnden (Švedska), odlukom od 30. prosinca 2004., koju je Sud zaprimio
4. siječnja 2005., u postupku

Yunying Jia

protiv

Migrationsverket,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, P. Kūris
i E. Juhász, predsjednici vijeća, J. N. Cunha Rodrigues (izvjestitelj), K. Schieman, U.
Lõhmus, E. Levits i A. Ó Caoimh, suci,

nezavisni odvjetnik: L.A. Geelhoed,

tajnik: K. Sztranc-Sławiczek, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 21. veljače 2006.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Y. Jia, M. Johansson, advokat,
- za švedsku vladu, K. Norman i A. Falk, u svojstvu agenata,
- za belgijsku vladu, M. Wimmer, u svojstvu agenta,
- za nizozemsku vladu, H. G. Sevenster, C. ten Dam i C. Wissels, u svojstvu
agenata,

- za slovačku vladu, R. Procházka, u svojstvu agenta,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Nwaokolo, u svojstvu agenta, uz asistenciju M. Hoskinsa i J. Stratford, barrister,
- za Komisiju Europskih zajednica, M. Condou-Durande i L. Parpala, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. travnja 2006.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Direktive Vijeća 73/148/EEZ od 21. svibnja 1973. o ukidanju ograničenja kretanja i boravka u Zajednici za državljane država članica u vezi s poslovnim nastanom i pružanjem usluga (SL L 172, str. 14.) i članak 43. UEZ-a.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru tužbe Y. Jia, umirovljene kineske državljanke, protiv odluke Migrationsverketa (švedskog ureda za migracije) o odbacivanju njezinog zahtjeva za dugotrajnu boravišnu dozvolu u Švedskoj.

Pravni okvir

Pravo Zajednice

- 3 Članak 1. stavak 1. Direktive 73/148 propisuje:

„Države članice, postupajući kako je predviđeno ovom Direktivom, ukidaju ograničenja kretanja i boravka:

(a) državljana države članice koji imaju poslovni nastan ili koji žele imati poslovni nastan u drugoj državi članici radi obavljanja djelatnosti kao samozaposlene osobe ili koji žele pružati usluge u toj državi;

[...]

(d) srodnika u uzlaznim i silaznim linijama tih državljana te bračnog druga tih državljana koji su uzdržavanici, bez obzira na njihovo državljanstvo.” [neslužbeni prijevod]

- 4 Članak 3. te direktive propisuje:

„1. Države članice odobravaju pravo ulaska na svoje državno područje osobama iz članka 1. samo na temelju predodjenja važeće osobne iskaznice ili putovnice.

2. Ne smije se zahtijevati ulazna viza ili istovrsni zahtjev, osim za članove obitelji koji nemaju državljanstvo jedne od država članica. Države članice takvim osobama pružaju sve mogućnosti za pribavljanje potrebnih viza.” [neslužbeni prijevod]

5 Članak 4. stavak 3. te Direktive propisuje:

„Članu obitelji koji nije državljanin države članice izdaje se dokument o prebivalištu s jednakim rokom kao i dokument izdan državljaninu koji ga uzdržava.” [neslužbeni prijevod]

6 Članak 6. Direktive propisuje:

„Država članica od podnositelja zahtjeva za boravišnu dozvolu ili pravo boravka ne smije zahtijevati predočenje bilo kojih drugih dokumenata osim sljedećih:

(a) osobne iskaznice ili putovnice na temelju koje je ušao na njezino državno područje;

(b) dokaz da dolazi unutar skupine osoba iz članka 1. i 4.” [neslužbeni prijevod]

7 Članak 8. Direktive 73/148/EZ propisuje:

„Države članice ne odstupaju od odredaba ove direktive, osim kada je riječ o zaštiti javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja.” [neslužbeni prijevod]

Nacionalno pravo

8 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se švedsko pravo o strancima u biti sastoji od Zakona 1989:529 o strancima (Utlänningslagen, u daljnjem tekstu: zakon) i Pravilnika 1989:547 o strancima (Utlänningsförfordingen, u daljnjem tekstu: pravilnik). U odluci su s time u vezi navedene sljedeće informacije.

9 Poglavlje 1. zakona propisuje da stranac koji ulazi u Švedsku ili tamo boravi mora imati vizu, osim ako ima boravišnu dozvolu ili ako je građanin jedne od nordijskih zemalja. Vlada može propisati druge iznimke od odredbe o vizama. Stranac koji boravi u Švedskoj dulje od tri mjeseca mora imati boravišnu dozvolu, osim ako je državljanin nordijske zemlje.

10 Poglavlje 2. članak 4. stavak 1. točka 3. Zakona propisuje da se boravišna dozvola može izdati strancu koji je bliski član obitelji nekoga sa stalnim boravištem u Švedskoj ili kojemu je izdana boravišna dozvola i koji je član istog domaćinstva kao ta osoba. U skladu s člankom 5. istog poglavlja zakona, stranac koji želi boraviti u Švedskoj mora dobiti boravišnu dozvolu prije ulaska u zemlju. Podnošenje zahtjeva za boravišnu dozvolu nije dopušteno nakon ulaska na državno područje Švedske. Međutim, boravišna dozvola može se izdati nakon ulaska ponajprije strancu koji je, u smislu poglavlja 2. članka 4. stavka 1. točke 3. istoga zakona, bliski član obitelji osobe sa stalnim boravištem u Švedskoj i ako se od stranca ne može opravdano zahtijevati da se vrati u drugu zemlju i tamo podnese zahtjev za boravišnu dozvolu.

11 U skladu s poglavljem 2. člankom 14. zakona, vlada može propisati da se zahtjev za boravišnu dozvolu može odobriti na temelju sporazuma sa stranom državom. Pravilnik sadržava takve odredbe u poglavlju 3. člancima 5.a, 5.b i 7.a.

- 12 Tako poglavlje 3. članak 7.a pravilnika propisuje da zahtjev za boravišnu dozvolu može biti prihvaćen čak i ako je podnesen ili razmotren za vrijeme dok se stranac nalazi u Švedskoj, ako je on državljanin države članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) ili Švicarske. U skladu s poglavljem 3. člankom 5.b pravilnika, isto se odnosi i na zahtjev koji podnosi član obitelji tog stranca. U skladu s poglavljem 3. člankom 5.a pravilnika, boravišna dozvola izdaje se strancu koji predoči važeću putovnicu ili osobnu iskaznicu, koji je državljanin države članice EGP-a ili Švicarske i koji ispunjava uvjete iz točaka 2. do 7. ili točke 10. tog članka. Točka 2. propisuje da se samozaposlenim osobama koje jednim dokumentom mogu dokazati da su samozaposlene izdaje boravišna dozvola na rok od pet godina koja se može produljiti. Naposljetku, u skladu s poglavljem 3. člankom 5.b pravilnika, boravišna dozvola se izdaje strancu koji je član obitelji državljanina države članice EGP-a u smislu točaka 1. do 5. prvog članka.
- 13 U skladu s odlukom kojom se upućuje prethodno pitanje, boravišne dozvole izdaju se strancu pod jednakim uvjetima kao i državljaninu države članice EGP-a s kojim je stranac u srodstvu, nakon predočenja valjane putovnice ili osobne iskaznice, potvrde o srodstvu ili potvrde kojom se dokazuje da državljanin države članice EGP-a ili njegov ili njezin bračni drug uzdržavaju stranca. U mnogim slučajevima stranac mora predočiti dokumente ili dokaze potrebne za dokazivanje srodstva s državljaninom države članice EGP-a u smislu točaka 1. do 5. poglavlja 3. članka 5.b Pravilnika. Točka 1. tog članka propisuje da stranac, kako bi bio klasificiran kao član obitelji samozaposlene osobe, mora biti u srodstvu na jedan od sljedećih načina s državljaninom države članice EGP-a: kao bračni drug, dijete mlađe od 21 godine ili osoba koju taj državljanin uzdržava ili neposredni izravni srodnik u uzlaznoj liniji (u generaciji koja izravno prethodi) državljanina države članice EGP-a ili njegovog ili njezinog bračnog druga kojega oni uzdržavaju.
- 14 U skladu s poglavljem 4. člankom 1. stavkom 1. točkom 2. zakona, strancu može biti odbijen ulazak ako nema vizu, boravišnu dozvolu ili drugu dozvolu potrebnu za ulazak, boravak ili rad u Švedskoj.
- 15 Naposljetku, u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje navedeno je da poglavlje 4. članak 6. zakona propisuje da u slučaju odbijanja zahtjeva za boravišnu dozvolu ili opoziva boravišne dozvole za vrijeme boravka stranca u Švedskoj, istovremeno treba donijeti odluku o odbijanju ulaska ili protjerivanju, osim ako postoje posebni razlozi protiv toga.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 Sin Y. Jia, Shenzhi Li, također kineski državljanin, od 1995. ima boravište u Švedskoj sa svojom suprugom, Svanjom Schallehn. S. Schallehn, koja ima njemačko državljanstvo, samozaposlena je u Švedskoj. Ona ima boravišnu dozvolu koja joj je izdana kao državljanici države članice i koja je važeća do 3. srpnja 2006. Shenzhi Li ima boravišnu dozvolu kao bračni drug državljanina Zajednice s jednakim rokom važenja kao i njegova supruga.
- 17 Švedska ambasada u Pekingu izdala je 2. svibnja 2003. Y. Jia turističku vizu do 21. kolovoza 2003. za jedan ulazak u države članice schengenskog prostora za boravak od najviše 90 dana. Y. Jia ušla je u države članice schengenskog prostora 13. svibnja

2003. preko zračne luke Stockholm/Arlanda. Dana 7. kolovoza 2003. podnijela je zahtjev Migrationsverketu za boravišnu dozvolu na temelju srodstva s državljaninom države članice.

- 18 S ciljem dobivanja boravišne dozvole, Y. Jia iznijela je između ostalog sljedeće argumente: ona ostvaruje pravo na isplatu mirovine iz Narodne Republike Kine u visini od 1 166 SEK mjesečno, a njezin suprug, Yupu Li, ostvaruje pravo na isplatu mirovine u visini od približno 1 000 SEK mjesečno; ona i njezin suprug žive u vrlo teškim prilikama u Kini, ne bi se mogli uzdržavati bez financijske potpore svojega sina i njegove supruge i ne mogu tražiti nikakvu financijsku pomoć od kineskih nadležnih tijela. U prilog svojem zahtjevu, Y. Jia je predočila potvrdu iz ureda javnog bilježnika u Pekingu o srodstvu s Shenzhijem Lijem i potvrdu svojeg prijašnjeg poslodavca China Forestry Publishing House, u kojoj je navedeno da je njezin sin i snaha uzdržavaju.
- 19 Migrationsverket je 7. travnja 2004. donio odluku o odbijanju zahtjeva Y. Jia zbog nedostatnog dokaza o odnosu financijske ovisnosti i naložio njezino vraćanje u državu podrijetla osim ako dokaže da bi je prihvatila neka druga država. Y. Jia je 14. svibnja 2004. podnijela žalbu Utlänningsnämndenu (odboru za žalbe stranaca) protiv odluke Migrationsverketa.
- 20 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je Migrationsverket 3. rujna 2003. Yupuu Liju izdao nacionalnu vizu za jedan ulazak u Švedsku i posjet od najviše 180 dana. On je 10. ožujka 2004. podnio zahtjev za boravišnu dozvolu na temelju jednakih razloga kao i Y. Jia. Njegov je zahtjev Migrationsverket odbio 17. rujna 2004. te je Yupu Li podnio žalbu Utlänningsnämndenu protiv odluke Migrationsverketa. Prema odluci kojom se upućuje prethodno pitanje, Utlänningsnämnden još nije započeo s razmatranjem žalbe Yupua Lija kada je Sudu upućen ovaj zahtjev za prethodnu odluku.
- 21 U skladu s mišljenjem Migrationsverketa, „uzdržavanje” od strane državljanina države članice (ili njegovog bračnog druga) podrazumijeva da postoji stvarna potreba za financijskom ili drugom potporom koju redovito ispunjavaju članovi obitelji s poslovnim nastanom u državi članici. To stoga ne bi trebalo biti pitanje povremene pomoći ili prihvaćanja pomoći koja nije nužno potrebna za uzdržavanje dotične osobe. Treba uzeti u obzir i potrebu za uzdržavanjem u državi podrijetla, a ne potrebu za uzdržavanjem nakon mogućeg preseljenja u državu članicu. Uzdržavanje mora biti dokazano i potvrdom ili drugim dokumentima, a zahtijevanje dokaza o uzdržavanju ne smije se protiviti pravu Zajednice. Podnositelj zahtjeva ne treba nužno predočiti potvrdu o uzdržavanju koju izdaju tijela države podrijetla i koja je samo primjer mogućeg dokaza financijske ovisnosti. Međutim, sama spremnost državljanina Zajednice ili njegovog bračnog druga na uzdržavanje roditelja nije dostatna kako bi se utvrdilo da postoji uzdržavanje potrebno za izdavanje boravišne dozvole.
- 22 Utlänningsnämnden posebno navodi da je, u skladu sa sudskom praksom Suda (presuda od 18. lipnja 1987., Lebon, 316/85, Zb., str. 2811., t. 20. do 22.), činjenica da građanin Unije uzdržava člana obitelji odlučujuća pri utvrđivanju postojanja uzdržavanja i da nije potrebno utvrditi razloge takve ovisnosti. Međutim, nije jasno definirano što čini to uzdržavanje. Moguće je smatrati da takav odnos postoji kada član obitelji državljanina Zajednice treba financijsku pomoć od njega kako bi ostvario

ili održao željeni životni standard ili da nastaje kada član obitelji ne bi mogao ostvariti najmanji prihvatljivi životni standard u svojoj državi podrijetla ili svojoj zemlji uobičajenog boravka bez te financijske pomoći.

- 23 Nadalje prema mišljenju Utlänningsnämndena, u skladu s člankom 6. Direktive 73/148, podnositelj zahtjeva za boravišnu dozvolu nije dužan predočiti ništa drugo osim osobne iskaznice ili putovnice s kojima je ušao na državno područje dotične države članice i dokaz da pripada jednoj od skupina osoba iz članaka 1. i 4. te Direktive. U tom se kontekstu postavlja pitanje može li se, uz potvrdu kojom se dokazuje srodstvo, zahtijevati i dokaz o uzdržavanju. Ne može se reći da je jasno može li se potvrda srodnika ili državljanina Zajednice smatrati dokazom kao takvim o postojanju odnosa ovisnosti.
- 24 Utlänningsnämnden je odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1.a S obzirom na presudu Suda u predmetu C-109/01 [presuda od 23. rujna 2003., Akrich, Zb., str. I-9607.], valja li članak 10. Uredbe (EEZ) br. 1612/68 [Vijeća od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.)] tumačiti tako da državljanin treće zemlje koji je u srodstvu s radnikom, u smislu tog članka, kao u ovom slučaju, mora zakonito biti u Zajednici kako bi imao pravo stalno boraviti s tim radnikom? Jednako tako, tumači li se članak 1. Direktive 73/148 u smislu da pravo boravka državljanina treće zemlje, srodnika građanina Unije, ovisi o njegovom zakonitom boravku u Zajednici?
- b. Ako Direktivu 73/148 treba tumačiti u smislu da uvjet za to da državljanin treće zemlje, srodnik građanina Unije, može ostvariti pravo stalnog boravka u smislu direktive i da se zakonito nalazi u Zajednici, podrazumijeva li to da ta osoba treba imati važeću boravišnu dozvolu koja mu omogućuje ili će mu omogućiti da boravi u jednoj od država članica? U slučaju nepostojanja dozvole stalnog boravka, je li dostatno pravo boravka odobreno na temelju drugih razloga za kraći ili dulji boravak ili je dovoljno, kao u predmetu koji se vodi pred Utlänningsnämndenom, da osoba koja podnosi zahtjev za boravišnu dozvolu ima valjanu vizu?
- c. Ako član obitelji građanina Unije, koji je državljanin treće zemlje, ne može koristiti pravo stalnog boravka u skladu s Direktivom 73/148 jer ne boravi zakonito u Zajednici, ne ograničava li mu se odbijanjem izdavanja boravišne dozvole pravo na slobodu poslovnog nastana građana Unije u skladu s člankom 43. UEZ-a?
- d. Ako član obitelji građanina Unije, koji je državljanin treće zemlje, ne može koristiti pravo stalnog boravka u skladu s Direktivom 73/148 jer ne boravi zakonito u Zajednici, ne ograničava li mu se pravo na slobodu poslovnog nastana građana Unije u skladu s člankom 43. UEZ-a ako bude protjeran jer se zahtjev za nacionalnu boravišnu dozvolu ne može prihvatiti nakon ulaska u Švedsku?
- 2.a Treba li članak 1. stavak 1. točku (d) Direktive 73/148 tumačiti tako da „uzdržavanje” znači da je član obitelji građanina Unije ekonomski ovisan o

njemu pri ostvarivanju najnižeg prihvatljivog životnog standarda u svojoj državi podrijetla ili zemlji u kojoj ima uobičajeno boravište?

- b Treba li se članak 6. točku (b) Direktive 73/148 tumačiti tako da države članice mogu zahtijevati od člana obitelji građanina Unije koji tvrdi da ga građanin Unije ili njegov/njezin bračni drug uzdržavaju da, osim obveze uzdržavanja koju je preuzeo građanin Unije, predoči dokumente kojima dokazuje stvarno postojanje ovisnosti?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje, pod a) do d)

- 25 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita propisuje li pravo Zajednice, s obzirom na presudu Akrich, da države članice moraju uvjetovati odobravanje prava boravka državljaninu treće zemlje, koji je član obitelji državljanina Zajednice koji je iskoristio pravo slobodnog kretanja, time da je navedeni član obitelji prethodno zakonito boravio u drugoj državi članici.
- 26 U gore navedenoj presudi Akrich Sud je presudio da, kako bi mogao ostvariti prava predviđena člankom 10. Uredbe br. 1612/68, u situaciji poput one iz postupka koja je dovela do te presude, državljanin treće zemlje vjenčan s građaninom Unije mora zakonito boraviti u državi članici pri preseljenju u drugu državu članicu u kojoj građanin Unije uspostavlja ili ima poslovni nastan.
- 27 Pozivajući se na tu presudu, sud koji je uputio zahtjev želi znati više pojedinosti o tome primjenjuje li se gore navedeni uvjet prethodnog zakonitog boravka na situaciju Y. Jia.
- 28 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, korisno je podsjetiti se na činjenice predmeta koje su dovele do navedene presude Akrich.
- 29 Sudu koji je uputio zahtjev u tom predmetu bila je podnesena tužba protiv odbijanja nadležnih tijela Ujedinjene Kraljevine da odobre pravo boravka H. Akrichu, državljaninu treće zemlje vjenčanom s državljanicom Ujedinjene Kraljevine. H. Akrich nije imao pravo boravka u Ujedinjenoj Kraljevini i složio se da bude protjeran u Irsku, gdje se pridružio svojoj supruzi koja se nedugo prije toga preselila tamo. Par se namjeravao vratiti u Ujedinjenu Kraljevinu pozivanjem na pravo Zajednice tako da bi H. Akrich ušao u zemlju kao bračni drug građanke Unije koja je iskoristila svoje pravo slobodnog kretanja.
- 30 S obzirom na tu situaciju, dotični sud koji je uputio zahtjev postavio je pitanje Sudu koje mjere države članice imaju pravo poduzeti za suzbijanje koraka koje su poduzeli članovi obitelji državljanina Zajednice koji nisu ispunili uvjete utvrđene nacionalnim pravom za ulazak i boravak u državi članici.
- 31 U glavnom se postupku dotičnom članu obitelji ne prebacuje da je nezakonito boravio u državi članici ili da je nezakonito pokušavao izbjeći nacionalne propise o useljavanju. Naprotiv, Y. Jia je bila zakonito u Švedskoj kada je podnijela zahtjev, a švedsko se pravo ne protivi, u situaciji kao što je ona iz glavnog postupka,

odobravanju dugotrajnog prava boravka dotičnoj osobi, pod uvjetom da je podnesen dostatni dokaz o financijskoj ovisnosti.

- 32 Iz toga slijedi da se uvjet prethodnog zakonitog boravka u drugoj državi članici, kako je formuliran u presudi Akrich, ne može prenijeti na predmetni slučaj i primijeniti na ovakvu situaciju.
- 33 Na prvo pitanje, pod a) do d), valja odgovoriti da, uzimajući u obzir navedenu presudu Akrich, pravo Zajednice ne propisuje da države članice moraju uvjetovati odobravanje prava boravka državljaninu treće zemlje, koji je član obitelji državljanina Zajednice koji je iskoristio pravo slobodnog kretanja, time da je taj član obitelji prethodno zakonito boravio u drugoj državi članici.

Drugo pitanje, pod a) i b)

- 34 Članak 1. stavak 1. točka (d) Direktive 73/148 primjenjuje se samo na „uzdržavane” srodnike u uzlaznoj liniji bračnog druga državljanina države članice s poslovnim nastanom u drugoj državi članici radi obavljanja djelatnosti kao samozaposlena osoba.
- 35 Iz sudske prakse Suda proizlazi da je status „uzdržavanog” člana obitelji posljedica činjenične situacije koju obilježava činjenica da materijalnu potporu članu obitelji osigurava državljanin Zajednice koji je iskoristio slobodu kretanja ili njegov bračni drug (vidjeti, u vezi s člankom 10. Uredbe br. 1612/68 i člankom 1. Direktive Vijeća 90/364/EEZ od 28. lipnja 1990. o pravu boravka (SL L 180, str. 26.), prethodno navedenu presudu Lebon, t. 22., i presudu od 19. listopada 2004., Zhu i Chen, C-200/02, Zb., str. I-9925., t. 43.).
- 36 Sud je isto tako presudio da status uzdržavanog člana obitelji ne pretpostavlja pravo na uzdržavanje, u protivnom bi status ovisio o nacionalnom zakonodavstvu koje se razlikuje od jedne države do druge (prethodno navedena presuda Lebon, t. 21.). U skladu s mišljenjem Suda nije potrebo utvrditi razloge te potpore niti se pitati može li se dotična osoba sama uzdržavati tako da obavlja lukrativnu djelatnost. Takvo tumačenje posebno zahtijeva načelo prema kojem se odredbe posvećene slobodi kretanja radnika, koje čine temelje Zajednice, moraju široko tumačiti (prethodno navedena presuda Lebon, t. 22. i 23.).
- 37 Kako bi utvrdila uzdržava li državljanin Zajednice srodnike u uzlaznoj liniji svojeg bračnog druga, država članica domaćin mora procijeniti, uzimajući u obzir njihove financijske i socijalne uvjete, jesu li oni u stanju sami se uzdržavati. Potreba za materijalnom potporom mora postojati u državi podrijetla tih srodnika ili državi iz koje srodnici dolaze u trenutku u kojem su tražili da se pridruže državljaninu Zajednice.
- 38 Takav zaključak treba donijeti uzimajući u obzir članak 4. stavak 3. Direktive Vijeća 68/360/EEZ od 15. listopada 1968. o ukidanju ograničenja kretanja i boravka unutar Zajednice za radnike država članica i njihove obitelji (SL L 257, str. 13.), u skladu s kojim se status uzdržavanog srodnika u uzlaznoj liniji radnika ili njegovog bračnog druga u smislu članka 10. Uredbe br. 1612/68 dokazuje predočenjem dokumenta koji je izdalo nadležno tijelo „države podrijetla ili države iz koje dolazi” i kojim se potvrđuje da dotičnog srodnika uzdržava radnik ili njegov bračni drug. Usprkos nedostatnoj preciznosti u pogledu prihvatljivog dokaza na temelju kojeg dotični

pojedinaac može dokazati da pripada skupini osoba iz članka 1. i 4. Direktive 73/148, ničime se ne može opravdati različita procjena statusa uzdržavanog srodnika u uzlaznoj liniji s obzirom na to je li srodnik član obitelji radnika ili samozaposlenog radnika.

- 39 U skladu s člankom 6. točkom (b) Direktive 73/148, država članica domaćin može zahtijevati dokaz da podnositelj zahtjeva dolazi iz skupine osoba posebno navedenih u članku 1. te direktive.
- 40 Države članice trebaju izvršavaju svoje ovlasti u tom području, uz poštovanje temeljnih sloboda zajamčenih Ugovorom o EZ-u i korisnog učinka odredaba direktiva koje sadržavaju mjere za uklanjanje prepreka za slobodno kretanje osoba između tih država, kako bi se građanima Europske unije i članovima njihovih obitelji olakšalo korištenje prava boravka na državnom području svake države članice (vidjeti, analogijom, presudu od 25. svibnja 2000., Komisija /Italija, C-424/98, Zb., str. I-4001., t. 35.).
- 41 Što se tiče članka 6. Direktive 73/148, Sud je presudio da, s obzirom na nedostatnu preciznost u pogledu prihvatljivog dokaza na temelju kojeg predmetna osoba može dokazati da pripada skupini osoba iz članka 1. i 4. te direktive, treba zaključiti da se takav dokaz može podnijeti svakim prikladnim sredstvom (osobito vidjeti presude od 5. veljače 1991., Roux, C-363/89, Zb., str. 1273., t. 16., i od 17. veljače 2005., Oulane, C-215/03, Zb., str. I-1215., t. 53.).
- 42 Slijedom navedenog, dokument nadležnog tijela države podrijetla ili države iz koje je podnositelj zahtjeva došao, kojim se potvrđuje postojanje odnosa ovisnosti, iako se čini posebno primjerenim za tu namjenu, ne može predstavljati uvjet za izdavanje boravišne dozvole, pri čemu se sama spremnost državljanina Zajednice ili njegovog bračnog druga na uzdržavanje dotičnog člana obitelji ne može smatrati utvrđivanjem da je taj član obitelji doista uzdržavana osoba.
- 43 U tim okolnostima na drugo pitanje, pod a) i b), treba odgovoriti da članak 1. stavak 1. točku (d) treba tumačiti u smislu da „uzdržavanik građanina Unije” znači da članovi obitelji državljanina Zajednice s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u smislu članka 43. UEZ-a trebaju materijalnu potporu tog državljanina Zajednice ili njegovog ili njezinog bračnog druga za zadovoljavanje svojih osnovnih potreba u državi podrijetla tih članova obitelji ili državi iz koje dolaze u trenutku u kojem traže da se pridruže tom državljaninu. Članak 6. točka (b) navedene Direktive treba tumačiti u smislu da se dokaz o potrebi za materijalnom potporom može podnijeti svakim prikladnim sredstvom, dok se sama spremnost državljanina Zajednice ili njegovog ili njezinog bračnog druga na uzdržavanje dotičnog člana obitelji ne treba smatrati utvrđivanjem postojanja odnosa stvarne ovisnosti članova obitelji.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. **S obzirom na presudu od 23. rujna 2003., Akrich (C-109/01), pravo Zajednice propisuje da države članice ne moraju uvjetovati odobravanje prava boravka državljaninu treće zemlje, koji je član obitelji državljanina Zajednice koji je iskoristio pravo slobodnog kretanja, time da je navedeni član obitelji prethodno zakonito boravio u drugoj državi članici.**
2. **Članak 1. stavak 1. točka (d) Direktive Vijeća 73/148 od 21. svibnja 1973. o ukidanju ograničenja kretanja i boravka u Zajednici za državljane država članica u vezi s poslovnim nastanom i pružanjem usluga tumači se u smislu da „uzdržavanik građanina Unije” znači da članovi obitelji državljanina Zajednice s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u smislu članka 43. UEZ-a trebaju materijalnu potporu tog državljanina Zajednice ili njegovog ili njezinog bračnog druga za zadovoljavanje osnovnih potreba u državi podrijetla tih članova obitelji ili državi iz koje dolaze u trenutku u kojem traže da se pridruže državljaninu Zajednice. Članak 6. točka (b) navedene Direktive treba tumačiti u smislu da se dokaz o potrebi za materijalnom potporom može podnijeti svakim prikladnim sredstvom, dok se sama spremnost državljanina Zajednice ili njegovog ili njezinog bračnog druga na uzdržavanje dotičnih članova obitelji ne treba smatrati utvrđivanjem postojanja odnosa stvarne ovisnosti članova obitelji.**

[Potpisi]

* Jezik postupka: švedski